

Олена Рибицька¹

СЛУЖБОВІ ОСОБИ, УПОВНОВАЖЕНІ НА ВЧИНЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ В ЕКСТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

1. Вступ

Протягом останніх десятиліть в науці кримінального процесу з'являються дослідження щодо питань кримінального провадження в екстериторіальному просторі, так як новий Кримінальний процесуальний кодекс містить багато суперечностей щодо моменту початку такого провадження, визначення кола суб'єктів та їх повноважень. Цікавим для науковців було і є питання службових осіб, уповноважених на вчинення процесуальних дій в екстериторіальному просторі, але більшість з них розглядають дане питання через призму лише зазначених в Кримінальному процесуальному кодексі України елементів екстериторіального простору. А саме лівова частка досліджень присвячені службовим особам: дипломатичного представництва чи консульської установи України за кордоном; повітряного, морського чи річкового судна, що перебувають за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Проте, дуже мало наукових праць щодо визначення службових осіб уповноважених на вчинення процесуальних дій на

¹ Аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, rybytskaalyona@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-5382-3882>.

всіх відомих елементах екстериторіального простору України, а не лише на прямопередбачених законом. Іншими словами мова йде про особовий склад Збройних Сил України, який перебуває за кордоном та про космічний простір. В цьому і є актуальність даного дослідження. Мета дослідження полягає в тому, що із урахуванням сучасних положень кримінального процесуального законодавства України та відповідних міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України, дослідити службових осіб уповноважених на вчинення процесуальних дій, як суб'єктів кримінального провадження в екстериторіальному просторі і на цій основі сформулювати відповідні науково-практичні рекомендації. Поставлена мета обумовлює вирішення науково-дослідницьких завдань, а саме:

- визначити службових осіб, уповноважених на вчинення процесуальних дій в усіх відомих елементах екстериторіального простору;
- з'ясувати механізм заміщення однієї службової особи на іншу у випадках передбачених кримінальним процесуальним законом України. Завдяки аналізу нормативно-правових актів та міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України, що стосуються суб'єктів кримінального провадження в екстериторіальному просторі України вбачається можливим вирішення науково-дослідних завдань.

2. Екстериторіальний простір та його структурні елементи

Перш ніж перейти до розгляду питання службових осіб, уповноважених на вчинення процесуальних дій в екстериторіальному просторі, слід вказати, що являє собою екстериторіальний простір та які елементи до нього входять. Хочеться зазначити, що відповідно до просторової дії кримінального процесуального закону України, слід розмежовувати такі поняття як територія та простір. Відповідно до статті 1 Закону України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 року (з подальшими змінами та доповненнями), державний кордон України є лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України

– суші, вод, надр, повітряного простору². Виходячи з цього можна дати визначення поняття «територія» в його вузькому значенні, а саме – це поверхні земної кулі, які включають в себе сушу, водні об'єкти, надра та повітряний простір над ними. Переходячи до поняття «простір» відразу слід не погодитись з деякими науковцями, які в цілях спрощення розуміння дії закону ототожнюють або ж прирівнюють його з поняттям «територія». Простір включає в себе такі складові частини (сфери): сухопутний, водний, підземний, повітряний простір, космічні тіла та простір в якому вони перебувають, а також морське дно. Простір є більш широким та більш охоплюючим поняттям, яке складається з двох структурних елементів територіальний простір та екстериторіальний простір. Екстериторіальний простір держави не входить до складу її території та не закріплюється на законодавчому рівні. Закріплення сфери дії законів держави поза межами її території здійснюється на міжнародному рівні шляхом укладення договорів та міжнародних угод. Екстериторіальний простір за своєю природою є несталим, змінним, адже залежить від місця знаходження певних об'єктів та груп людей. Аналізуючи частину 2 та 3 статті 4 Кримінального процесуального кодексу України³. та вищезазначене слід дійти висновку, що елементами екстериторіального простору є:

- повітряні, морські чи річкові судна, що перебувають за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні;
- територія дипломатичного представництва чи консульської установи України за кордоном;
- особовий склад Збройних Сил України, якщо це встановлено міжнародними договорами ратифікованими Верховною Радою України.

Отже, вразі вчинення кримінального правопорушення, на зазначених об'єктах буде застосовуватись кримінальне процесуальне законодавство України, при здійсненні кримінального провадження.

² Закон України Про державний кордон України від 04.11.1991 р. № 1777-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>.

³ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI.

Окрім зазначених елементів екстериторіального простору Кримінальний процесуальний кодекс України ніяк не виділяє та не врегульовує питання здійснення кримінального провадження в космосі. Відповідно до статті 8 міжнародного Договору про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла 1967 року, який після ратифікації Верховною Радою України, став частиною національного законодавства, держава-учасниця Договору, до реєстру якої занесено об'єкт, запущений у космічний простір, зберігає юрисдикцію і контроль над таким об'єктом і над будь-яким екіпажем цього об'єкта під час їх знаходження в космічному просторі, у тому числі і на небесному тілі⁴. З цього випливає, що об'єкт який запущений в космос та екіпаж не належать до території України, але є елементом екстериторіального простору та перебувають під кримінально-процесуальною юрисдикцією держави також.

3. Службова особа в КПК

Визначившись з екстериторіальним простором та сферою дії кримінального процесуального закону необхідно визначитись з поняттям службової особи уповноваженої на вчинення процесуальних дій. Відповідно до частин 1 та 2 статті 519 Кримінального процесуального кодексу України службовими особами, уповноваженими на вчинення процесуальних дій, є: 1) керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України або визначена ним службова особа – у разі вчинення кримінального правопорушення на території дипломатичного представництва чи консульської установи України за кордоном; 2) капітан судна України – у разі вчинення кримінального правопорушення на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України, капітан судна України

⁴ Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла: Закон України від 27.10.1967 р.

зобов'язаний призначити іншу службову особу, уповноважену на вчинення процесуальних дій, якщо він є потерпілим внаслідок вчинення відповідного кримінального правопорушення.

Спираючись на частину 1 статті 519 Кримінального процесуального кодексу України можна зробити висновок, що перелік службових осіб є повним та вичерпним. Проте відповідно до частини 2 цієї ж статті перелік не є абсолютним, так як у разі вчинення кримінального правопорушення у якому керівник є потерпілим, він зобов'язаний призначити іншу службову особу. Як підсумок одна частина статті суперечить іншій. Виникає кримінально-процесуальна колізія. Також не знайшли ні в Законі України «Про дипломатичну службу»⁵, ні в Консульському статуті України⁶ свого тлумачення такі поняття як: «керівник дипломатичного представництва» та «керівник консульської установи України за кордоном».

4. Механізм заміщення однієї службової особи на іншу

Нажаль Кримінальний процесуальний кодекс України не регламентує і механізм заміщення однієї службової особи на іншу та не конкретизує, хто має стати «іншою службовою особою». Адже, наприклад, якщо вести мову про те, що вищезазначені службові особи, будуть потерпілими від такого кримінального правопорушення, як нанесення умисного тяжкого тілесного ушкодження, стаття 121 Кримінального кодексу України⁷, в окремих випадках, в результаті отриманих травм, ні керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України за кордоном, ні капітан судна, фізично не зможуть призначити службову особу уповноважену на вчинення процесуальних дій. Також кримінальний процесуальний закон не закріплює ні назви процесуального документа в якому має бути юридично правильно оформленне призначення іншої службової особи, ні змісту, ні форми. Все вищезазначене утворює прогалину в національному кримінально-процесуальному законодавстві,

⁵ Закон України Про дипломатичну службу від 07.06.2018 р №2449-V.

⁶ Консульський статут: Указ Президента України від 02.04.1994 р.

⁷ Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341 III.

як в його теоретичній так і в практичній частинах. Міжнародні договори ратифіковані Верховною Радою України, які стали частиною національного законодавства теж не врегульовують вищевказану прогалину, але дають, як здається, логічну відсилку для її заповнення. Таким чином у статті 19 Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 року, зазначається наступне, якщо пост глави представництва вакантний або якщо глава представництва не може виконувати свої функції, тимчасово виконуючим обов'язки голови представництва є тимчасовий повірений у справах. У тих випадках, коли жоден дипломатичний співробітник представництва не знаходиться в державі перебування, член адміністративно-технічного персоналу може, за згодою держави перебування, бути призначений акредитуючою державою, відповідальним за ведення поточних адміністративних справ представництва⁸. Тобто вибудовується система заміщення однієї службової особи на іншу задля ефективного виконання своїх службових функцій та обов'язків. Даний зразок можна взяти за приклад для врегулювання в кримінальному процесуальному законі механізму заміщення службової особи, уповноваженої на вчинення процесуальних дій на території дипломатичного представництва чи консульської установи України за кордоном.

Ще складнішим є питання заміщення однієї службової особи на іншу на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Частина 1 статті 519 Кримінального процесуального кодексу України визначає капітана судна, як службову особу уповноважену на вчинення процесуальних дій. Як вищезазначалось капітан судна зобов'язаний призначити іншу службову особу, якщо став потерпілим в наслідок кримінального правопорушення. Але, як і у випадку з дипломатичними представництва та консульськими установами України за кордоном, у Кримінальному процесуальному кодексі України так і в решті національного законодавства відсутній механізм заміщення однієї службової особи на іншу. Повітряні, морські чи річкові судна займаються пасажирськими та вантажни-

⁸ Віденська конвенція про дипломатичні зносини: Конвенція від 18.04.1961 р.

ми перевезеннями. У разі здійснення кримінальних правопорушень екіпаж кожного з цих суден повинен знати і розуміти послідовність своїх дій та при необхідності провести першочергові кримінально-процесуальні заходи з метою допомоги, в подальшому правоохоронним органам, у швидкому розслідуванні та покаранні винних осіб. Задля, принаймні, розуміння хто може підпадати під термін «інша службова особа» якій будуть делеговані повноваження на проведення кримінально-процесуальних дій, на повітряному, морському чи річковому судні, необхідно з'ясувати склад екіпажу кожного з цих суден. Частина 1 статті 57 Повітряного кодексу України визначає, що екіпаж повітряного судна складається з осіб льотного складу, до якого належать особи льотного екіпажу та екіпажу пасажирського і вантажного салону⁹. Законодавство в галузі цивільної авіації поділяє екіпаж повітряного судна на осіб льотного екіпажу та осіб обслуговуючого персоналу. Пункт 2 Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України від 02.04.2002 року зазначає, що: «Льотний склад – частина екіпажу повітряного судна, на яку покладено обов'язки, пов'язані з керуванням повітряного судна та його системами впродовж польотного часу»¹⁰. До цих осіб належать авіаційні фахівці, які мають такі свідоцтва або посвідчення: курсанта-пілота, приватного пілота, комерційного пілота, транспортного пілота, пілота планера, пілота вільного аеростата, пілота надлегкого повітряного судна. Додатком 6 до Конвенції Міжнародної організації цивільної авіації «Про міжнародну цивільну авіацію» встановлено, що членом обслуговуючого персоналу є член екіпажу, який в інтересах безпеки пасажирів виконує обов'язки, доручені йому експлуатантом або командиром повітряного судна, та не є членом льотного екіпажу повітряного судна¹¹. Розділ 511 Класифікатора професій ДК 003:2010 до працівників, що надають послуги в дорозі відно-

⁹ Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48–49. ст. 536.

¹⁰ Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: Наказ Міністерства транспорту України від.

¹¹ Конвенція про міжнародну цивільну авіацію: Конвенція від 07.12.1944 р.

силь бортпровідника, інструктора-провідника бортового, старшого бортового провідника служби бортпровідників¹².

З вищенаведеного можна зробити висновок, що екіпаж повітряного судна може складатись з капітана судна(першого пілота), штурмана(другого пілота), старшого бортпровідника та двох, трьох бортпровідників.

Якщо вести мову про морські судна то відповідно до статті 49 Кодексу торговельного мореплавства, до екіпажу судна входять капітан, інші особи командного складу і суднова команда. До командного складу судна, крім капітана, належать: помічники капітана, суднові механіки, електромеханіки, радіоспеціалісти, судновий лікар, боцман. До командного складу судновласник може віднести інших суднових спеціалістів. Суднова команда складається з осіб, які виконують службові обов'язки на судні та не належать до командного складу судна¹³.

Відповідно до частини 1 пункту 5 Наказу «Про затвердження Інструкції з боротьби за живучість суден внутрішнього плавання» до складу екіпажу річкового судна входять: капітан судна – особа, яка здійснює самостійне командування судном незалежно від конкретного найменування посади (капітан-дублер, командир, багермейстер, шкіпер); перший штурман судна – перший заступник капітана; механік судна – заступник капітана з технічної експлуатації судна (старший механік, механік-дублер)¹⁴.

Підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що у кожного капітана судна є заступник чи то другий пілот, чи помічник капітана, чи перший штурман. Обґрунтованим видається пропозиція в поняття «інша службова особа уповноважена на вчинення процесуальних дій на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташо-

¹² Класифікатор професій. ДК 003:2010: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 р. № 327.

¹³ Кодекс торговельного мореплавства: Закон України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР.

¹⁴ Інструкція з боротьби за живучість суден внутрішнього плавання: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку від 04.11.2004 р. № 963.

ваного в Україні» додати вищеперерахованих осіб, а саме другого пілота та першого штурмана, як перших претиндентів на надання їм капітоном судна повноважень щодо здійснення першочергових процесуальних заходів.

Слід відмітити ще одним з елементів екстериторіального простору, який зазначається в статті 4 Кримінального процесуального кодексу, але про який немає згадки в статті 519 КПК України та і взагалі у всій 41 главі. Мова йде про особовий склад Збройних Сил України, а саме якщо міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, передбачено поширення юрисдикції України на особовий склад Збройних Сил України, який перебуває на території іншої держави, то провадження щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території іншої держави стосовно особи з такого особового складу, здійснюється в порядку, передбаченому цим Кодексом. Іншими словами, якщо Україна поширює свою юрисдикцію на особовий склад Збройних Сил України за кордоном, то провадження, щодо вчинення кримінального правопорушення, щодо особи з цього складу буде здійснюватись за кримінальним процесуальним законодавством України. Ось тут і виникає декілька найважливіших питань, по-перше, від якого моменту можна вважати досудове розслідування розпочатим; по-друге, хто має бути службовою собою уповноваженою на проведення процесуальних дій; по-третє, на які процесуальні дії буде уповноважена вказана службова особа. Нажаль, КПК України не містить відповідей на ці запитання. Ось і ще одна прогалина в кримінальному процесуальному законодавстві України, яка потребує подальшого дослідження та врегулювання.

Якщо, принаймні, в Кримінальному процесуальному кодексі України містяться хоч деякі положення щодо визначення службових осіб та їх процесуальних повноважень на території дипломатичних представництв та консульських установ України за кордоном, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні, вказується, про поширення юрисдикції України на особовий склад Збройних Сил України, який перебуває на території іншої держави,

згідно з міжнародними договорами, то про кримінальну процесуальну юрисдикцію України в космічному просторі в КПК України взагалі не згадується. Як вищезазначалось, відповідно до міжнародного Договору про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, який є ратифікованим Верховною Радою України об'єкт, запущений у космічний простір, зберігає юрисдикцію і контроль над таким об'єктом і над будь-яким екіпажем цього об'єкта під час їх знаходження в космічному просторі, у тому числі і на небесному тілі. Виходячи з цього слід дійти висновку, що у разі, вчинення кримінального правопорушення, в космосі або на небесному тілі, щодо члена екіпажу, запущеного в космос об'єкта, кримінальне провадження буде здійснюватись за кримінальним процесуальним законодавством України. Але, яка службова особа буде уповноважена, на вчинення процесуальних дій залишається питанням для подальших досліджень, так як кримінальне процесуальне законодавство не містить відповіді на дане запитання.

5. Висновки

Отже, перелік службових осіб зазначених в частині 1 та частині 2 статті 519 Кримінального процесуального кодексу України є суперечливим, вичерпним і невичерпним одночасно, що призводить до виникнення колізії в кримінальному процесуальному законодавстві України. Глава 41 КПК України потребує деталізації, доопрацювання та внесення змін та доповнень. Таким чином пропонується внести зміни до переліку службових осіб, частину 2 статті 519 викласти у наступній редакції: «У разі якщо керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України, капітан судна України є потерпілим внаслідок вчинення кримінального правопорушення, його повноваження на вчинення процесуальних дій, покладаються на його першого заступника, а саме: тимчасово повіреного у справах, другого пілота, першого штурмана відповідно». Пропонується також внесення змін в статтю 4 КПК України, а саме розширити дію закону в просторі на такий елемент екстериторіального простору, як космічний простір. Проблематика законодавчого регулювання криміналь-

ного провадження в екстериторіальному просторі є дуже обширною і потребує подальшої роботи та аналізу. Так не визначеними залишаються питання законодавчої конкретизації та розширення поняття «службова особа уповноважена на здійснення процесуальних дій» в екстериторіальному просторі. Також слід досліти та з'ясувати, що входить до терміну «процесуальні дії», якими наділена «службова особа». Визначення цих понять буде сприяти як науці кримінального процесу так і правоохоронним органам щодо розкриття кримінальних правопорушень в екстериторіальному просторі.

Література

- Віденська конвенція про дипломатичні зносини: Конвенція від 18.04.1961 р.
- Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла: Міжнародний договір від 27.10.1967 р.
- Закону України Про державний кордон України від 04.11.1991 р. № 1777-ХІІ.
- Закон України Про дипломатичну службу від 07.06.2018 р. №2449-V.
- Інструкція з боротьби за живучість суден внутрішнього плавання: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку від 04.11.2004 р. № 963.
- Класифікатор професій. ДК 003:2010: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 р. № 327.
- Кодекс торговельного мореплавства: Закон України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР.
- Конвенція про міжнародну цивільну авіацію: Конвенція від 07.12.1944 р.
- Консульський статут: Указ Президента України від 02.04.1994 р.
- Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ.
- Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012р. №4651-VІ.
- Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. № 3393-VІ.

Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: Наказ Міністерства транспорту України від 02.04.2002 № 219.

References

- Dohovir pro pryntsyipy diialnosti derzhav po doslidszhenniu i vykorystanniu kosmichnoho prostoru, vkluchaiuchy Misiats ta inshi nebesni tila (1967) [Treaty on the Principles Governing the Activities of States for the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies] Niu-York.: Orhanizatsiia Obiednanykh Natsii [in Ukrainian].
- Instruktsiia z borotby za zhyvuchist suden vnutrishnoho (2004) [Instruction on the struggle for the survival of inland waterway vessels]. Kyiv: Ministerstvo trasportu ta zviazku [in Ukrainian].
- Klasyfikator profesiï. DK 003:2010 (2010) [Classifier of professions. DK 003:2010]. Kyiv: Derzhavnyi komitet Ukraïny z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoï polityky [in Ukrainian].
- Kodeks torhovelnoho moreplavstva (1995) [Merchant Shipping Code]. Kyiv: Verkhovna Rada Ukraïny [in Ukrainian].
- Konsulskyi statut (1994) [Consular charter]. Kyiv: Prezydent Ukraïny [in Ukrainian].
- Konventsiiia pro mizhnarodnu tsyvilnu aviatsiiu (1944) [Convention on International Civil Aviation]. Chykhoh: Mizhnarodna orhanizatsiia tsyvilnoi aviatsii [in Ukrainian].
- Kryminalnyi kodeks Ukraïny (2001) [Criminal code of Ukraine]. Kyiv: Verkhovna Rada Ukraïny [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukraïny (2012) [Criminal Procedure Code of Ukraine]. Kyiv: Verkhovna Rada Ukraïny [in Ukrainian].
- Povitrianyi kodeks Ukraïny (2011) [Air Code of Ukraine]. Kyiv: Verkhovna Rada Ukraïny [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia Pravyl vyznachennia robochoho chasu ta chasu vidpochynku ekipazhiv povitrianykh suden tsyvilnoi aviatsii Ukraïny (2002) [About the statement of Rules of definition of working hours and rest time of crews of aircraft of civil aviation of Ukraine]. Kyiv: Ministerstvo trasportu Ukraïny [in Ukrainian].

Videnska konventsiiia pro dyplomatychni znosyny (1961) [Vienna Convention on Diplomatic Relations]. Viden: Orhanizatsiia Obiednanykh Natsii [in Ukrainian].

Zakon Ukraïny Pro derzhavnyÿ kordon Ukraïny (1991) [Law of Ukraine About the state border of Ukraine]. Kyiv: Verkhovna Rada Ukraïny [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy Pro dyplomatychnu sluzhbu (2018) [Law of Ukraine On Diplomatic Service]. Kyiv: Verkhovna Rada Ukraïny [in Ukrainian].

Анотація

У статті автор, перш за все, визначає поняття екстериторіального простору та його структурних елементів, це сприяє визначенню сфери дії службових осіб. Відповідно до норм Кримінального процесуального кодексу зазначаються службові особи, які уповноважені на вчинення процесуальних дій в екстериторіальному просторі України. Разом з тим, автор вказує на прогалини та колізії кримінального процесуального закону, що пов'язані з зазначеними службовими особами. Також у статті аналізується процес заміщення службової особи уповноваженої на здійснення процесуальних дій на території дипломатичних представництв та консульських установ України за кордоном, на повітряних, морських чи річкових судах, що перебувають за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Зазначається, що питання кримінально-процесуальної юрисдикції щодо членів екіпажу об'єкту, який запущений в космос не врегульовується в Кримінальному процесуальному кодексі України, не визначається службова особа уповноважена на вчинення процесуальних дій та механізм її заміщення відсутній. У висновках автор пропонує внесення змін у кримінальне процесуальне законодавство України з метою заповнення прогалин та вирішення колізійних питань.

Ключові слова: екстериторіальність, юрисдикція, керівник дипломатичного представництва, капітан судна, кримінальне провадження

Olena Rybytska – Postgraduate Student at the Department of Criminal Law, Kharkiv National University named after V.N. Karazina, rybytskaalyona@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-5382-3882>

OFFICIALS AUTHORIZED TO PERFORM PROCEDURAL ACTIONS IN THE EXTRATERRITORIAL SPACE OF UKRAINE

Summary

In the article, the author, first of all, defines the concept of extraterritorial space and its structural elements, it helps to determine the scope of officials. In accordance with the norms of the Criminal Procedure Code, officials who are authorized to perform procedural actions in the extraterritorial space of Ukraine are indicated. However, the author points to gaps and conflicts of criminal procedure law related to these officials. The article also analyzes the process of replacing an official authorized to carry out procedural actions on the territory of diplomatic missions and consular posts of Ukraine abroad, on aircraft, sea or river vessels outside Ukraine under the flag or with the identification mark of Ukraine, if this vessel is assigned to port located in Ukraine. It is noted that the issue of criminal procedural jurisdiction over the crew of the object, which is launched into space is not regulated in the Criminal Procedure Code of Ukraine, does not determine the official authorized to perform procedural actions and the mechanism of its replacement is absent. In the conclusions, the author proposes amendments to the criminal procedure legislation of Ukraine in order to fill the gaps and resolve conflict issues.

Keywords: extraterritoriality, jurisdiction, head of diplomatic mission, ship captain, criminal proceedings